

Zajęcia warsztatowe dla uczniów – Jak się uczyć? – prowadzone na terenie szkoły.

Jako pedagog pracujący w poradni przeprowadzam diagnozę pedagogiczną specyficznych trudności w nauce oraz diagnozę określającą poziom opanowanych wiadomości i umiejętności szkolnych. Rozmowy z uczniami, ich spontaniczne wypowiedzi dowodzą, że pojęcie szkoła nie budzi przyjemnych skojarzeń. Uczenie kojarzone jest z ogromnym wysiłkiem, znużeniem, zniechęceniem, niedocenianiem, negatywnymi wzmocnieniami. Z rozmów z dziećmi i ich rodzicami wynika, że jedynym stosowanym, skutecznym i w miarę szybkim sposobem nauczania się jest pamięciowe przyswajanie treści. W rozmowach po badaniach diagnostycznych czy w kontaktach z rodzicami dzieci uczęszczających na zajęcia terapii pedagogicznej staram się zainteresować rodziców różnymi sposobami uczenia się, z nastawieniem zwłaszcza na rozumienie i długotrwałe zapamiętywanie nowo zdobytych informacji.

Wiele lat temu wzięłam udział w warsztatach „Jak polubić naukę?”. Proponowane tam ćwiczenia, prowadzone dyskusje zainspirowały mnie do ułożenia takich zajęć dla dzieci, których głównym celem będzie **zmiana nastawienia dzieci do uczenia się, kształtowanie pozytywnego myślenia o uczeniu się i o własnych możliwościach, dostarczanie konkretnej wiedzy i technik usprawniających funkcjonowanie w sytuacjach szkolnych.**

Scenariusz zajęć nazwany „Jak polubić naukę?” zmieniał się w miarę zdobywania doświadczenia w pracy z grupą klasową. Był adresowany do uczniów klasy IV, V, VI, a także do uczniów gimnazjum. Początkowo warsztaty prowadzone były w każdej grupie klasowej, która zgłaszała chęć uczestniczenia w nich. Z czasem zajęcia stawały się popularne w szkołach będących pod opieką Poradni, w której pracuję, również dzięki promowaniu ich przez innych pracowników poradni, zwłaszcza po prezentacji głównych celów warsztatów w ramach zajęć otwartych. Ostatecznie ustalono, że warsztat będzie realizowany w klasach VI i przyjmie nazwę „Jak się uczyć?”.

Uczniowie klasy VI stoją przed faktem zmiany szkoły i rozpoczęcia nauki w gimnazjum, z czym wiąże się ogromny stres, znacznie szybsze tempo pracy i coraz większa ilość materiału do opanowania. Zajęcia prowadzone są dla osób zainteresowanych poprawą efektywności uczenia i zmianą sposobu funkcjonowania w szkole. Zajęcia te mają zachęcić uczniów do samodzielnego myślenia i podejmowania wysiłku w celu pokonania trudności szkolnych.

Zajęcia są tak pomyślane, żeby trudne merytorycznie treści przeplatane były lżejszymi formami (zabawą). W ramach warsztatów podejmujemy tematy:

^ MOJE TRUDNOŚCI - co przeszkadza nam w nauce, na jakie trudności napotykaemy w trakcie uczenia się.

^ EFEKTYWNOŚĆ UCZENIA SIĘ - konieczna wiara we własne możliwości oraz poznanie właściwości własnej pamięci (poznanie strategii, które pozwolą najlepiej zapamiętać dany materiał), a także koncentracja uwagi, cierpliwość i dyscyplina.

^ ZMIANY SĄ MOŻLIWE - podejmowanie pracy nad zmniejszeniem uczucia wstydu czy lęku pojawiających się w szkolnych warunkach.

^ JAK ZBIERAĆ I WYKORZYSTYWAĆ INFORMACJE

^ STRATEGIE ZAPAMIĘTYWANIA - prezentacja wybranych sposobów przyswajania i odtwarzania różnych wiadomości

^ CZAS - nie warto go marnować, warto go oszczędzać.

Przed uzgodnionym terminem zajęć zawsze kontaktujemy się (warsztat prowadzę z koleżanką - psycholog Elżbietą Wurst) z wychowawcą klasy, w której ma być

przeprowadzony warsztat. Zbieramy informacje na temat funkcjonowania grupy, problemów klasowych oraz charakterystycznych trudności uczniów. Mając taką wiedzę i uwzględniając sugestie wychowawcy czasami dokonujemy zmian w scenariuszu, rozszerzając go o nowe treści, które nie są zawarte w uniwersalnym konspekcie realizowanym na każdym spotkaniu. Warsztat kończymy także rozmową z wychowawcą, prosząc o podtrzymanie z uczniami tematu związanego z nowo poznanymi technikami uczenia się i innymi zagadnieniami przekazanymi na zajęciach.

W trakcie prowadzonych od kilku lat warsztatów „Jak się uczyć?” nasuwają mi się następujące wnioski:

- dzieciom przeszkadza w nauce: uleganie pokusom (komputer, koledzy), wszystko je nudzi, wstydzą się, gdy czegoś nie wiedzą, szybko się męczą, są niewytrwali, długo zabierają się do pracy
- najbliższe dzieciom sposoby uczenia się, to wielokrotne powtarzanie bądź magiczne sposoby (książka pod poduszką).
- nie wierzą we własne możliwości, w to, że mogą coś zmienić, są bierni; często mają wygórowane wymagania wobec samych siebie, są nieśmiali, przeżywają paraliżujące uczucie wstydu, gdy czegoś nie wiedzą, albo obawy przed porażką.
- nie potrafią gospodarować czasem (dzień wypełniony jest nauką, brak czasu na odpoczynek i zajęcia relaksujące)
- słabe umiejętności współpracowania, współdziałania w grupie.

Wnioski te pozwoliły mi na ewentualne dalsze korekty w scenariuszu zajęć. Wprowadzając zmiany w doborze proponowanych ćwiczeń, biorę również pod uwagę informacje, jakie uzyskałam w trakcie przeprowadzonych wśród dzieci ankiet.

Ankiety przeprowadzane wśród uczniów wykazały:

- Dzieci są pełne entuzjazmu w podejmowaniu nowych technik uczenia się.
- Zdecydowanie dostrzegają korzyści z nowo poznanych sposobów radzenia sobie z trudnymi sytuacjami szkolnymi (dot. nie tylko nauki)
- Za odkrycie uważają efekty burzy mózgów: dlaczego ludzie się uczą, co można stracić nie ucząc się i co można zyskać zdobywając wykształcenie.
- Zabawy relaksujące pozwalają odreagować trudne czasami sytuacje, w których sztucznie znaleźli się w trakcie poszczególnych ćwiczeń (scenek, rundek).
- Często uczniowie, postawieni przed faktem konieczności współpracy w grupie, czują się zagubieni, nie potrafią zorganizować i uporządkować działania.
- Chętnie podejmują zadania związane z przyjmowaniem od kolegów miłych słów na swój temat, równocześnie zwracając uwagę, jak trudno mówić dobrze o sobie i innych.

W przeważającej większości warsztaty przyjmowane są przez uczniów bardzo pozytywnie. Często spotykamy się z prośbą o ponowne odwiedzenie klasy z kolejną propozycją warsztatową. W pytaniu ankietowym dotyczącym atrakcyjności zajęć nie odnotowałam oceny w przedziale od 0 do 3. Sporadycznie pojawia się ocena dobra, natomiast ocena na szóstkę wystąpiła w 56 przypadkach na 87 przeprowadzonych ankiet, co stanowi prawie 60%.

W czasie analizy wypowiedzi ankietowych uczniów, często występowały bardzo dojrzałe przemyślenia, wnioski, spostrzeżenia, które niejednokrotnie były dużym zaskoczeniem dla nas, ale też stały się szczególnie cenne, gdyż potwierdzały słuszność kontynuowania tej formy pracy z grupą.

Poniżej przykłady wypowiedzi uczniów wybrane spośród 87 przeprowadzonych ankiet:

- „muszę sobie znaleźć dobre miejsce do nauki”,
- „muszę się uczyć żeby kimś być”,
- „są różne sposoby uczenia się”,
- „wszystkie kłopoty związane z nauką da się rozwiązać”,
- „na wiele mnie stać”,
- „nauka jest ważna”,
- „dowiedziałam się jak mogę szybko i łatwo zrobić zadanie”.

Opracowała: Katarzyna Botko